

Postanowienie z dnia 18 marca 2008 r.

II PZ 1/08

Pismem, które nie zostało należycie opłacone jest zarówno pismo, od którego w ogóle nie została uiszczona opłata lub opłatę uiszczono po upływie terminu, jak i pismo, od którego wniesiono opłatę w niepełnej wysokości, a także pismo, które zostało opłacone w inny sposób niż określony w § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 stycznia 2006 r. w sprawie sposobu uiszczania opłat sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 27, poz. 199) w związku z art. 9 pkt 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.).

Przewodniczący SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec (sprawozdawca),
Sędziowie: SN Roman Kuczyński, SA Jolanta Pietrzak.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 18 marca 2008 r. sprawy z powództwa Mariusza P., Hanny P., Jadwigi P. i Marzanny H. przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Ministra Skarbu Państwa o zapłatę, na skutek zażalenia powodów Mariusza P. i Hanny P. na postanowienie Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Bydgoszczy z dnia 19 listopada 2007 r. [...]

o d d a l i ł zażalenie.

U z a s a d n i e n i e

Postanowieniem z dnia 19 listopada 2007 r., Sąd Okręgowy w Bydgoszczy odrzucił skargi kasacyjne powodów Mariusza P., Hanny P. i Jadwigi P. z uwagi na ich nieopłacenie w terminie. Sąd Okręgowy wskazał, że pełnomocnik powodów, wykonujący zawód radcy prawnego, opłacił skargi kasacyjne opłatami podstawowymi w kwocie 30 zł w formie bezgotówkowej - przelewami z dnia 29 października 2007 r. Opłaty te uiszczone zostały wprawdzie z momentem wniesienia skarg kasacyjnych, jednak wadliwość tych czynności procesowych wynikała z faktu dokonania przele-

wów bankowych na rachunek bankowy niewłaściwego Sądu. Strona powodowa dokonała bowiem wpłat na rachunek bieżący dochodów Sądu Rejonowego w Bydgoszczy zamiast na rachunek Sądu Okręgowego w Bydgoszczy. Tymczasem użyty w § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 stycznia 2006 r. zwrot „właściwy sąd”, na którego bieżący rachunek należy uiszczać opłaty sądowe, oznacza ten sąd, w którym - w przypadku opłat od środków odwoławczych (także nadzwyczajnych środków zaskarżenia jak skarga kasacyjna) - dokonuje się wstępnych czynności sądowych, których celem jest sprawdzenie zachowania terminu ich wniesienia oraz warunków formalnych, prawidłowości i terminowości uiszczenia opłat. W przypadku skarg kasacyjnych jest to sąd drugiej instancji, za pośrednictwem którego wnosi się te skargi do Sądu Najwyższego. Skargi kasacyjne powodów opłacone zostały na rachunek bieżących dochodów tego sądu, który w niniejszej sprawie nie orzekał w pierwszej ani drugiej instancji. Okoliczność ta wskazuje, że skargi kasacyjne nie zostały właściwie opłacone i z tego względu na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c. w związku z art. 130² § 3 k.p.c. podlegają odrzuceniu.

W zażaleniu na powyższe postanowienie powodowie Mariusz P. i Hanna P. zarzucili naruszenie art. 398⁶ § 2 k.p.c. w związku z art. 130² § 3 k.p.c. w związku z § 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 stycznia 2006 r. w sprawie sposobu uiszczania opłat sądowych w sprawach cywilnych, poprzez ich błędną interpretację i nieuzasadnione zastosowanie oraz art. 219 k.p.c. poprzez brak zarządzenia o łącznym rozpoznaniu trzech skarg kasacyjnych i brak wskazania podstawy prawnej w tym zakresie.

W uzasadnieniu zażalenia podniesiono, że uiszczenie opłaty sądowej na niewłaściwy rachunek bankowy, stanowi brak formalny. Jednakże nie jest to brak formalny powodujący odrzucenie skargi kasacyjnej. Stwierdzenie to wynika z faktu, że literalne brzmienie art. 398⁶ § 2 k.p.c. w związku z art. 130² § 3 k.p.c. w związku z § 1 i § 2 powołanego wyżej rozporządzenia Ministra wskazuje jednoznacznie, że mają one zastosowanie jedynie w przypadku nieuiszczenia opłaty sądowej. Przepis art. 398⁶ § 2 k.p.c. stanowi, iż odrzuceniu podlega nieopłacona skarga kasacyjna, przepis ten jednoznacznie wskazuje zatem na brak opłaty sądowej a nie na niewłaściwe jej uiszczenie. Natomiast zgodnie z art. 130² § 3 k.p.c. Sąd odrzuca pismo bez wezwania o uiszczenie opłaty. Biorąc pod uwagę literalne brzmienie tego przepisu, uznać należy, że wezwać do uiszczenia opłaty można tylko wtedy, gdy opłata ta nie została uiszczona. Twierdzenie to dodatkowo uzasadnia fakt, że kwestie uiszczenia opłaty w

nienależyty sposób ustawodawca uregulował oddzielnie w art. 130² § 1 k.p.c. Tak więc - ze względu na zasadę domniemania racjonalności ustawodawcy - uznać należy, że celowo dokonał on rozróżnienia dwóch stanów faktycznych, mianowicie niewniesienie opłaty i nienależyte jej wniesienie. Zatem dowolne stosowanie dwóch przepisów regulujących odmienne kwestie uznać należy za niedopuszczalne. Skarżący wskazali, że w niniejszej sprawie powodowie wnoszący skargi kasacyjne występują niezależnie od siebie, a co za tym idzie wniesione przez nich skargi mogą być rozpoznane łącznie w trybie art. 219 k.p.c. Łączne rozpoznanie skarg wymaga wydania zarządzenia w tym przedmiocie. Zaskarżone postanowienie w swej treści nie wskazuje podstawy prawnej łącznego rozpoznania ani nie odnosi się merytorycznie do tej kwestii.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie nie zawiera usprawiedliwionych zarzutów. Przepis art. 398⁶ § 2 k.p.c. stanowi, że sąd drugiej instancji odrzuca na posiedzeniu niejawnym skargę kasacyjną wniesioną po upływie terminu, skargę niespełniającą wymagań określonych w art. 398⁴ § 1 k.p.c., nieopłaconą oraz skargę, której braków nie usunięto w terminie lub z innych przyczyn niedopuszczalną. Zgodnie z art. 130² § 1 k.p.c., pismo wniesione przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego, które nie zostało należycie opłacone, przewodniczący zwraca bez wezwania o uiszczenie opłaty, jeżeli pismo podlega opłacie w wysokości stałej lub stosunkowej obliczonej przez wskazaną przez stronę wartości przedmiotu sporu. Z kolei w myśl art. 130² § 3 k.p.c. sąd odrzuca bez wezwania o uiszczenie opłaty pismo wniesione przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego środki odwoławcze lub środki zaskarżenia (apelację, zażalenie, skargę kasacyjną, skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, sprzeciw od wyroku zaocznego, zarzuty od nakazu zapłaty, skargę na orzeczenie referendarza sądowego) podlegające opłacie w wysokości stałej lub stosunkowej obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu zaskarżenia. Wreszcie stosownie do § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 stycznia 2006 r. w sprawie sposobu uiszczania opłat sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 27, poz. 199), opłaty sądowe w sprawach cywilnych uiszcza się w formie bezgotówkowej na rachunek bieżący dochodów właściwego sądu albo w formie wpłaty gotówkowej, bezpośrednio w kasie sądu lub w formie zna-

ków o odpowiedniej wartości wykonanych według ustalonego wzoru, zwanych „znakami opłaty sądowej”.

Z brzmienia przytoczonych wyżej przepisów skarżący wyprowadzają wniosek, że uiszczenie opłaty sądowej na niewłaściwy rachunek (w istocie na rachunek niewłaściwego sądu) nie stanowi o nieopłaceniu skargi kasacyjnej, ale o jej nienależytym opłaceniu, co nie uzasadnia odrzucenia tego środka zaskarżenia w sytuacji, gdy opłata została uiszczona, tyle że niewłaściwie. W konsekwencji skarżący wydają się sugerować, że w takim przypadku winien znaleźć zastosowanie art. 130² § 1 k.p.c., a w konsekwencji art. 130² § 2 k.p.c. Wniosek ten jest błędny z następujących względów.

Przepisy art. 130² § 1 i art. 130² § 3 k.p.c. posługują się zwrotem „pismo wniesione przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego”, jednakże ich zakres jest różny. Nie budzi wątpliwości, że w drugim z powołanych przepisów jest mowa wyłącznie o pismach, będących środkami odwoławczymi lub środkami zaskarżenia (pismach zawierających takie środki), które zostały wyraźnie w unormowaniu tym wymienione. Ponadto, o ile art. 130² § 1 *in fine* k.p.c. odnosi się do opłaty obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu sporu, to art. 130² § 3 *in fine* k.p.c. stanowi o opłacie obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu zaskarżenia. Jeżeli więc nie zostanie należycie opłacone pismo procesowe wniesione przez adwokata lub radcę prawnego, które nie jest jednym z pism wymienionych w art. 130² § 3 k.p.c., to skutek tego stanu rzeczy reguluje art. 130² § 2 k.p.c. Jeżeli natomiast adwokat lub radca prawny wnosi pismo zawierające jeden ze środków odwoławczych lub środków zaskarżenia, które podlega opłacie i które jest nienależycie opłacone, to zgodnie z art. 130² § 3 k.p.c. sąd odrzuca je bez wezwania do uiszczenia należnej opłaty (por. także postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2007 r., I CZ 20/07, Lex nr 319607).

W ocenie skarżących, czym innym jest nieopłacenie pisma procesowego w ogóle, a czym innym jego niewłaściwe opłacenie. Ze stanowiskiem tym nie można się zgodzić, gdyż w każdym z tych przypadków mamy do czynienia z pismem, które nie zostało należycie opłacone, podlegającym sankcjom przewidzianym w przytoczonych wyżej przepisach. Pismem, które nie zostało należycie opłacone jest zarówno pismo, od którego w ogóle nie została wniesiona opłata lub opłatę uiszczono po upływie terminu, jak i pismo, od którego wniesiono opłatę w niepełnej wysokości, a także pismo, które zostało opłacone w inny sposób niż określony w § 2 rozporzą-

dzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 stycznia 2006 r. w związku z art. 9 pkt 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.). Stanowisko Sądu Najwyższego w tym zakresie jest jednolite (por. między innymi uchwałę z dnia 22 listopada 2006 r., III CZP 83/06, OSNC 2007 nr 7-8, poz. 106; postanowienie z dnia 15 listopada 2006 r., I PZ 21/06, niepublikowane; postanowienie z dnia 15 listopada 2006 r., V CZ 79/06, niepublikowane).

Skarżący nie kwestionują, że opłaty od wniesionych przez nich skarg kasacyjnych zostały uiszczone na rachunek niewłaściwego sądu w ostatnim dniu terminu do zaskarżenia wyroku Sądu drugiej instancji (29 października 2007 r.). Uiszczenie opłaty sądowej w sposób nieprzewidziany przez przepisy powołanego wyżej rozporządzenia nie jest uiszczeniem tej opłaty w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Oznacza to równocześnie, że wniesione przez profesjonalnego pełnomocnika powodów skargi kasacyjne nie zostały należycie opłacone, co prowadziło do zastosowania art. 398⁶ § 2 k.p.c. w związku z art. 130² § 3 k.p.c. Zakres obu tych przepisów jest inny z tego względu, że pierwszy z nich wymienia przesłanki, w zakresie których zachodzi kompetencja sądu drugiej instancji do odrzucenia skargi kasacyjnej, w tym przesłanka określona w art. 130² § 3 k.p.c.

Niezrozumiały jest zarzut naruszenia przez Sąd drugiej instancji art. 219 k.p.c. Nie budzi bowiem wątpliwości, że w sprawie niniejszej zachodziło po stronie powodowej współuczestnictwo formalne, wynikające z połączenia przez Sąd pierwszej instancji spraw powodów do wspólnego rozpoznania (rozstrzygnięcia). W konsekwencji zapadłe w sprawie wyroki Sądów obu instancji dotyczyły czterech różnych przedmiotów rozpoznania, połączonych w jednej sprawie w sposób formalny. Zaskarżenie orzeczenia dotyczącego kilku współuczestników formalnych może być w związku z tym dokonane bądź w jednym piśmie procesowym, bądź w odrębnych pismach, gdyż zawsze stanowi zaskarżenie wobec odrębnych rozstrzygnięć, formalnie tylko zamieszczonych w jednym orzeczeniu. Skoro roszczenia procesowe powodów - połączone w jednej sprawie w sposób formalny - zostały rozstrzygnięte w tej sprawie przez Sąd drugiej instancji, przeto nie było podstaw do łączenia na podstawie art. 219 k.p.c. wniesionych skarg kasacyjnych.

Z powyższych względów zażalenie podlega oddaleniu na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.

=====